

היבטים לשוניים בפרשת ויגש סט

מילים שו"ו ההיפוך לעתיד הפכה אותן למלרע: **וְיִשְׁבֹּת וְכִלְכַּלְתִּי וְנָתַתִּי וְקִבַּצְתִּי וְהִבַּאתִי וְהוֹשַׁעְתִּי וְטַהַרְתִּי וְכָרַתִּי וְהִרְבִּיתִי**

מד יח **וְאֵל-יַחַר**: הטעם ביר"ד מלעיל.

מד כז **יִלְדָה-לִּי**: געיה ביר"ד

מד כה **שָׁבוּ שָׁבוּ שָׁבוּ-לָנוּ מֵעַט-אֶכָּל**: טעם טפחא בתיבת **שָׁבוּ**

מה א **עָמַד**: והטעם בעי"ן נסוג אחור.

מה ב **בְּבִכִּי**: בל"ת שנייה בשווא נח ובמלרע

מה ה **אֵל-תִּעַצְבוּ**: מונח רביע באותה תיבה, יש לקרא בהעמדה קלה בעי"ן וצד"י בשווא נע כמובן.

מה יב **הַמְדַבֵּר**: המ"ם בשווא נע

מה יד **בְּנִימָן-אָחִיו**: געיה ביר"ד הראשונה

מה טו **וְאַחֲרֵי כֵן**: טעם נסוג אחור לאל"ף

מה כג **כְּזֹאת**: הכ"ף בשוא.

מו א **בְּאֶרֶץ שֶׁבַע**: דגש חזק בשי"ן מדין אתי מרחיק.

מו ד **אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה**: תיבה אנכי ברביע לפי ברויאר ואחרים¹ **וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךָ גַם-עֲלֶיהָ**: טעם טפחא בתיבת **וְאֲנֹכִי**

מו יב **וְשָׁלַח וּפָרַץ וְזָרַח**: טעם טפחא בתיבת **וְשָׁלַח**²

מו יג **וּפְוָה**: הו"ו ללא דגש.

מו כ **יִלְדָה-לוֹ**: געיה ביר"ד והלמ"ד בשווא נע. **אֶסְנֶת**: האל"ף בקמץ רחב והסמ"ך בשוא נע (בקריאה "ישראלית": Asenat).

מו כו **הַבָּאָה**: מלרע הטעם באל"ף. **מִלְבָּד נָשִׂי בְנֵי-יַעֲקֹב**: טעם טפחא בתיבת **מִלְבָּד**

מו כז **הַבָּאָה**: מלעיל הטעם בביל"ת.

מו כח **גִּשְׁנָה**: הטעם בגימ"ל והשי"ן בשוא נח.

מו כט **וַיֵּאָסֶר**: האל"ף בשוא נח ולא בחטף-סגול.

מו לא **וְאֶמְרָה**: המ"ם בשוא נע³. **אֵלָיו**: בזקף, לא ברביע וזאת בניגוד לקורן ודומיו.

מו לב **וְהָאֲנָשִׁים רָעִי צֹאן**: תיבה רעי טעם נסוג אחור לרי"ש, במלעיל וכן הוא להלן פס לד **כָּל-רָעָה צֹאן**.

מז ג **רָעָה צֹאן**: בניגוד לסעיף הקודם, אין כאן טעם נסוג אחור לרי"ש⁴.

מז ד **לָגֹר בְּאֶרֶץ בְּאֲנֹן**: בארץ באנו, שתי התיבות במלעיל⁵.

מז ז **וַיִּבְרָךְ**: במלעיל

1 על פי תורה קדומה, במונח. בחלק הדקדוק מסביר כך: תיבת 'אנכי' בשופר הולך ברב התיגאן המדוקדקות, לא ברביע, להורות גודל וחוזק שיתוף ודיבוק השכינה ביעקב אבינו, עכ"ל. א"ה: להוציא מכל ספק, אנו נוהגים כספרים המדויקים שבידינו. וכבוד המהרי"ץ בעל חלק הדקדוק במקומו מונח. א.ל.

2 מיקום הטפחא מתעכב במכוון על מנת להבחין בין ער ואגון ושלה שהם בני בת שוע לבין אחיהם בני תמר.

3 מי שקורא בשוא נח עלול להישמע וְאֶמְרָה בקמץ חטוף במשמעות וְאָמֹר!

4 טעם מהפך (שופר הולך) מתחלף למרכא לפני פשטא כאשר ההברות המוטעמות סמוכות זו לזו כגון בר' כו ח **אֶרְכֹּלְךָ שָׁם** וכדו' שילוב הטעמים מרכא-פשטא מקל על הקורא להטעים שתי הברות סמוכות.

5 כידוע זקא וסגול אינם מראים את מקום ההטעמה, אלא, מיקומם במילה קבוע מעל האות האחרונה, משמאלה

מז ח כָּמָה: הטעם במ"ם

מז ט וּמָאָת ... מְעַט: לקוראים בהברה ארצישראלית, עליהם להבחין בין השניים, לכל הפחות על ידי ביטוי העי"ן שבשני
מז יא רַעְמָסֶס: העי"ן בשוא נח והמ"ם אחריה בשוא נע, לעומת רַעְמָסֶס עי"ן בפתח ומ"ם בשוא נח.

מז יג וְתֵלָה: הטעם בתי"ו והה"א מופקת כי היא שורשית.

מז יח וַיֵּאמְרוּ לוֹ: טעם נסוג אחור ליו"ד. גְּוִיִּתְנוּ: הוא"ו בחירק חסר, היו"ד בקמץ ודגש חזק, אין לקרא גוי-אָתְנוּ אלא גוי-
יָתְנוּ!

מז כא לְעָרִים: געיה בלמ"ד, יש לעמוד מעט בקריאתה להבדיל בין הסגול המיודע לבין השווא שאיננו מיודע ל – ל
מז כד וְלֹא כָלְכֶם: געיה בשורק והלמ"ד אחריה בשווא נח.⁶

מז כה הַחֵיִתְנוּ: היו"ד בחיריק, יש לקרא הַחֵיִתְנוּ, אין צורך לעצור אחרי החי"ת אבל יש להקפיד לקרא את היו"ד מנוקדת
בחירק⁷

בהפטרה יחזקאל לז טו-כח:

טז לַיהוּדָה: הלמ"ד בחירק מלא

יח וְכַאֲשֶׁר: העמדה קלה בכ"ף למנוע הבלעת האל"ף החטופה

כא הַלְכוּ-שָׁם: געיה בה"א

כב יְהִי-עוֹד: געיה ביו"ד הראשונה. יִחַצּוּ: טעם נסוג אחור לחי"ת

כג יִטְמְאוּ: היו"ד בחירק⁸

כה יִשְׁבוּ-בָהּ: געיה ביו"ד

כז לֵאלֹהִים: האל"ף כלל אינה נשמעת

ראשון של ויחי:

מז ל אֶעֱשֶׂה: העי"ן בחטף סגול ולא בשוא נח.

מח ג וַיְבָרֶךְ: במלעיל

מח ה יְהִי-לִי: געיה ביו"ד הראשונה

מח ז מִתָּהּ: במלעיל, הקורא מלרע משנה מעבר לבינוני (הווה)

מח ט אֲשֶׁר-נָתַן-לִי: געיה בנו"ן הראשונה. קָחֶם-נָא: געיה בקו"ף. וְאַבְרָכֶם: הרי"ש בשווא נע ולא בחטף. הכ"ף בצירי⁹.

⁶ ראה בסוף התנ"ך מוסד הרב קוק של ברויאר עמ' תג "געיה כבדה בלתי סדירה יכולה לבוא בכל הברה סגורה, שאיננה ראויה לגעיה אחרת" ובין הדוגמאות: וְבִשְׁלִיִּתָּהּ.

⁷ (הערה זו אינה קשורה למקום המפנה את הקורא אליה) מו כז 'אֲשֶׁר-יִלְד-לוֹ בְּמִצְרַיִם': בחלק הדקדוק של תורה קדומה, הערה מעניינת שיש בה כדי להבהיר כיצד להבדיל בקריאה בין 'לו' ל'לא': יש להאריך מעט בתיבת 'לו', דלא לישתמע לשון שלילה. א"ה: לנו אין מסורת המבחינה. א.ל.

⁸ הקורא בשווא עלול לשבש את צורת הפועל מסביל לפעיל

⁹ בחומשי היידנהיים ואברקם בכ"ף סגולה, גם קורן במהדורתם הראשונה (כמדומה מהדורת פרסומת לפני 455 שנה) סיגלו את הכ"ף. מאוחר יותר שינוהו לצירי.